

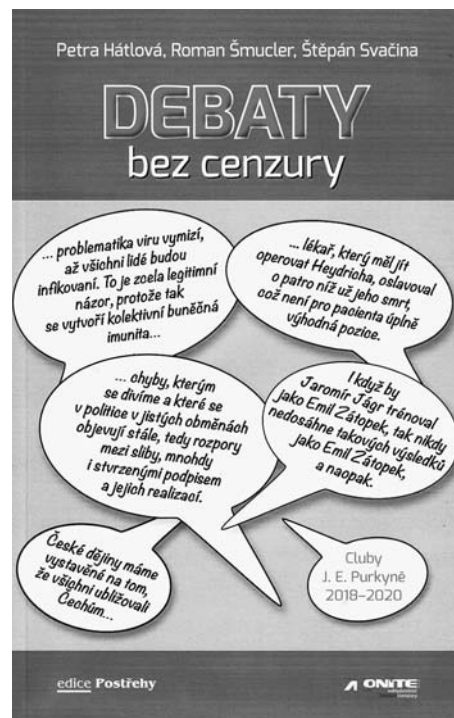
Petra Hátlová, Roman Šmucler, Štěpán Svačina: Debaty bez cenzury. Cluby J. E. Purkyně 2018–2020

Podle nenápadné poznámky v úvodním slovu předsedy České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně prof. Štěpána Svačiny už Jan Evangelista Purkyně pořádal společenské akce, kde se neformálně debatovalo na různá témata, což dobově výrazivo označovalo jako plkání (dnes užíváno s poněkud hanlivým posunem, škoda). A právě s tímto úmyslem byla koncipována platforma Clubů J.E.P. (Š. Svačina vysvětluje, proč bylo jako počáteční písmeno ponecháno nečesky C a nikoli K – cíleně jako indikátor dokonce ještě předpurkyňovské tradice podobných diskuzních spolků). Další z autorů knížky a iniciátory rozjezdu Clubů, prezident České stomatologické komory Roman Šmucler v doslovu rozvádí ideu potřeby překonávat mezioborovými debatami hranice mikrosvětů, v nichž čím dál více žijeme, a ačkoli náměty hovorů panelistů a publika v Clubech vždy souvisí s medicínou, dotýkají se událostí doby i společenského dění.

Publikace zaznamenává prvních 12 témat s jejich zvanými účastníky „na jevišti“ a diskutujícími, převážně lékaři a mediky „v hledišti“ – počítáme od vzniku v r. 2018 do konce r. 2020. Zahájení proběhlo v roce 100. výročí vzniku Československa a zároveň čtvrtstoletého výročí České republiky, v posledních zářijových dnech. Dobře vybraným hostem – Čechoslovákem s matkou Českou a otcem Slovákem, byl prof. Pavel Pařko. Vypsání téma O Masarykovi, Češích a Slovácích sedělo historickému vzdělání, objektivizujícímu pohledu a skvělému vypravěčství protagonisty. Souvislosti o dlouhodobých vztazích dvou k sobě sezených národů, o dohodách, rozdělování, autonomii, sociálních kontrastech či nacionálních ambicích oživily vzdálenou minulost a nasvítily děje přítomnosti.

V moderátorství se, jako u většiny následujících klubových debat, střídali Pavlína Wolfová, Š. Svačina i R. Šmucler.

Blížící se konec roku předznamenal námět dalšího setkání: O adventu, Vánocích i Chanuce. Panelisty byli reprezentanti obou hlavních větví křesťanství a židovské víry Daniel Herman, Zdeněk Susa a Leo Pavlát. Co, jak a proč se v tento utěšený čas slaví, pojednali pánové v mírotvorné konfrontaci – otázky jim kladla P. Wolfová, ale také hlasy z publika. Dalším žhavým konfliktním tématem O Brexitu a Evropské unii se zabývali ze svého profesního úhlu pohledu specialista na historii a politiku Spojeného království Zuzana Kasáková, hospodářský expert Radek Špicar a novinář zaměřený na zahraničí Jiří Hošek. Bylo to vysoce zajímavé, i načasováním (únor 2019) do napjatého prostoru nejistot. Čtvrtý, osmý a desátý Club – O americkém zdravotnictví (George Grunberger), O chirurgii bez hranic (Tomáš Šebek a Filip Burget) a O hranici sportovních limitů (Pavel Kolář, Jiří Radvanský a Aleš Linhart, obr. 1) – měly jako hlavní spojnice zahraniční dějiště, ať už specificky organizované (stát USA, konfese špičkového sportu), nebo „divoké“ (válečný terén – Lékaři bez hranic). Aspekty prevence, klinické praxe nebo rehabilitace vztažené k ústřednímu tématu pomohly nahlédnout mimořádně plasticky za kulisy nevšedních oblastí medicínského dění. Pátý, sedmý a jedenáctý Club představovaly „vpády do historie“ – O říšském protektorovi a akci Anthropoid (Jaroslav Ort, Michal V. Šimůnek a Milan Novák), O zaniklé slávě horních měst v Krušných horách (Michaela Hrubá, Jan Royt a David Tomíček) a O Janu Evangelistovi Purkyně (M. V. Šimůnek, Otakar Brázda, Ludmila Hlaváčková, Karel Černý,

Šimon Krýsl a Ivan Fišer). Pokaždé šlo o jiný tematický a časový řez – druhá světová válka, středověk v hornictví s lékařskými interakcemi a další vývoj, doba národního obrození s mnohostrannou rolí naší nejvýznamnější vědecké osobnosti. Šestý a devátý Club zasáhly žhavou současnost, tedy informačně přehlcený dnešek s mocně šířitelskými sociálními sítěmi, to vše za nepredikovatelného běhu koronavirové pandemie – konkrétně O hloupotech, mýtech a hoaxech (Ludmila Hamplová, Lukáš Hána) a O nemoci covid-19 (Adam Vojtěch, Blanka Říhová, Hana Roháčová, Jaroslav Svoboda a Tomáš Zima). Námětem posledního Clubu (předvánočního, 2020) bylo prolínání medicíny a výtvarného umění – O anatomii a umění (Boris Jirků, Michal Jelínek, Ivan Helekal, Jan Kacvinský a Ondřej Kohout). Od významu talentu na jedné straně a myšlení s verbalizací na straně druhé, od kresby iluze k vizualizaci reality těla, od Picassa po Salvatora Dalího jako příkladů specifické tvorby – to vše a ještě více bylo přitažlivým souborem rozjímání a sváteční, byť „covidové“ debaty.

Všechna setkání jsou bohatě provázena dynamicky ilustrativními (portrétními) momentkami z jejich průběhu. Knížka je velmi užitečným dokumentem nejen pro lékaře a přírodovědce. Bude jen dobře, objeví-li se pokračování, možná jako série.

Nakladatelství Axonite CZ, edice Postřehy, Praha 2021, 124 str. Doporučená cena 290 Kč

K dalšímu čtení např. Živa 2018, 6: CXXLI; 2020, 6: CXLVI.

1 Club J.E.P. ze 16. září 2020 na téma O hranici sportovních limitů proběhl za účasti (zleva) fyzioterapeuta Pavla Koláře, Jiřího Radvanského, který se věnuje tělovýchovnému lékařství, a kardiologa Aleše Linharta. Setkání moderoval předseda České lékařské společnosti J. E. Purkyně Štěpán Svačina (vpravo). Foto M. Stavinoha

